



Sectoranalyse

Sessie 'Afbakening Zwaar werk'



Sociale partners samen  
voor duurzame inzetbaarheid

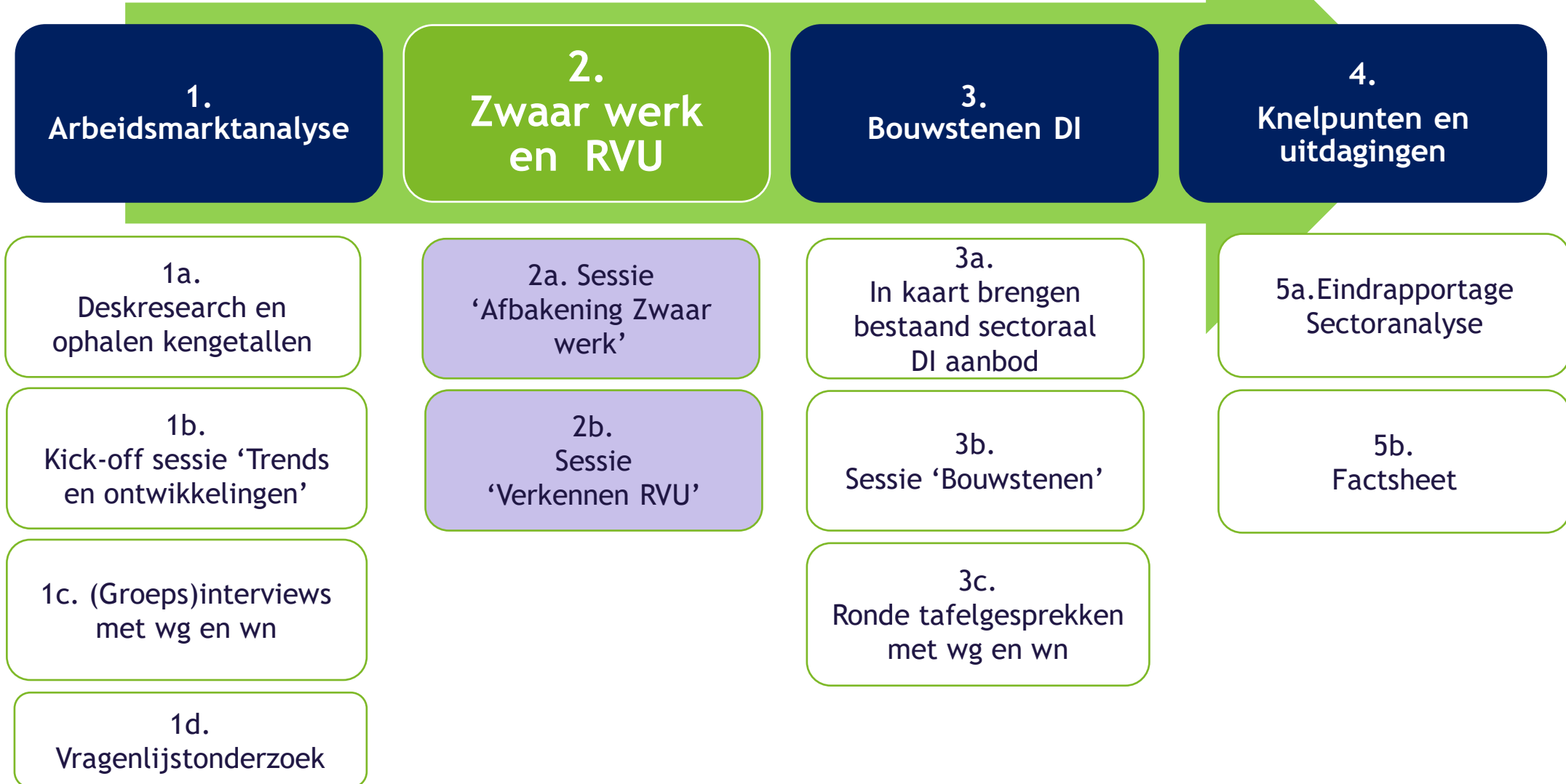
# Programma

1. MDIEU en zwaar werk
2. Wrap up Kick off sessie
3. Zwaar werk model
4. Hoe zwaar werk af te bakenen?  
(Objectieve bronnen)
5. QuickScan Beleving bezwarende  
werkomstandigheden en heatmap
6. Sectorale definitie
7. Vervolgssessie: Verkennen RVU

## Even voorstellen:

- Wat is de belangrijkste uitdaging rondom duurzame inzetbaarheid in uw sector?
- Wat wilt u over 5 jaar hebben bereikt met duurzame inzetbaarheid in de sector?
- Wat verwacht u van de sectoranalyse

# SPDI Sectoranalyse in 4 stappen



# Wrap up

## Trends en ontwikkelingen

*Geef hier een korte  
samenvatting van de  
belangrijkste trends en  
ontwikkelingen  
(uitkomst sessie stap 1)*



Sociale partners samen  
voor duurzame inzetbaarheid

# MDIEU

Impuls voor duurzame inzetbaarheid (DI): werkenden in onze steeds sneller veranderende wereld tot aan hun pensioen inzetbaar en arbeidsmarktfit te houden.

1. Bevorderen van gezond, veilig en vitaal werken;
2. Bevorderen van goed werkgeverschap en goed opdrachtgeverschap;
3. Stimuleren van een leven lang ontwikkelen en arbeidsmobiliteit van werkenden;
4. Bevorderen van bewustwording en van de eigen regie van werkenden op hun loopbaan; of
5. **Treffen van maatwerkafspraken rondom eerder uittreden: RVU (25% subsidie)**

# Eerder Uittreden

- Tijdelijk mogelijk om werknemers eerder uit te laten treden met RVU (2021-2025)
- Onderdeel pensioenakkoord (Wet RVU, verlof en uitkering ineens)
- RVU alleen voor geboortejaren 1955-1961 (2021 tussen 60 en 66 jr.)
- En alleen voor mensen met een zwaar beroep. Sectoren bepalen zelf de definitie van zwaar beroep
- 3 jaar voor AOW stoppen
- Boetevrije RVU uitkering tot circa 22.000 per jaar (wordt jaarlijks geïndexeerd): 25% = subsidiabel
- Ingangsdatum RVU met terugwerkende kracht mogelijk
- Subsidie vanuit MDIEU voor RVU alleen mogelijk als ook DI programma gestart gaat worden (verhouding 75%-25%)

## Bezwarende werkomstandigheden kunnen zijn:

- Fysiek zware werkomstandigheden
- Fysisch zware werkomstandigheden
- Psychische belasting
- Mentale belasting
- Onregelmatige werktijden

(of een combinatie)

# Wettelijk subsidiekader

- Het doel van MDIEU is om werkgevers te ondersteunen bij het aanbieden van regelingen voor eerder uittreden aan oudere werkenden voor wie het doorwerken tot het pensioen te zwaar is geworden.
- De RVU mag niet generiek worden opengesteld voor alle oudere werknemers
- De aanvragers dienen in hun subsidieaanvraag te beschrijven en te onderbouwen welke knelpunten in hun sector bestaan rondom zwaar werk en welke specifieke groep oudere werknemers in hun sector in aanmerking kunnen komen voor een RVU.
- Het is aan sociale partners om te bepalen wat valt aan te merken als zwaar werk en waar zich knelpunten voordoen. Sociale partners bepalen - al dan niet bij cao - aan welke werknemers zij een uitkering voor eerder uittreden willen aanbieden, omdat doorwerken tot het bereiken van de AOW-leeftijd voor hen niet lukt.

# Zwaar werk

Korte termijn:

Ontzien door tijdelijke RVU voor  
geboorteaar 1955-1961

Lange termijn: breed DI  
programma

Integrale aanpak van zwaar werk  
om zwaar werk te voorkomen of  
beter om te gaan met zwaar  
werk voor alle leeftijdsgroepen



# Zwaar werk

Zwaar werk laat zich moeilijk definiëren

- Er is veel onderzoek gedaan naar zwaar werk in een poging het generiek te definiëren. Dat is niet gelukt.
- Zwaar werk is te dynamisch, situationeel en persoonsonafhankelijk?
- Zwaar werk ervaren hoeft geen zwaar werk te zijn
- Geen zwaar werk ervaren kan zwaar werk zijn
- Stapeling van bezwarende omstandigheden kan leiden tot zwaar werk

# Zwaar werk

- Werk dat dermate belastend is, dat bij een langjarige uitoefening er een verhoogd risico is op bovenmatige slijtage, gezondheidsproblemen of vroegtijdige uitval
- Werk dat eisen stelt waarvan vooraf bekend is dat werknemer in de loop van zijn loopbaan ander werk moet gaan doen
- Werk dat op basis van de geldende (technologische, organisatorische, bedrijfseconomische) inzichten niet zodanig kan worden aangepast, dat het verhoogde risico op uitval te voorkomen is

## Bezwarende werkomstandigheden

Er zijn verschillende categorieën van belastende aspecten als we het over zwaar werk hebben:

1. Fysiek en fysisch belastende aspecten;
2. Psychische belasting en mentale inspanning;
3. Onregelmatige werktijden.

Daarnaast is de blootstellingsduur (hoe vaak, hoe lang en in welke omvang komt het zware werk voor) een aspect dat meeweegt in de zwaarte van het werk. Ook kenmerken van organisaties en van de medewerker zelf spelen een rol.

### Checklist Bezwarende werkomstandigheden

Fysiek	<i>tillen/ neerzetten, dragen/ sjouwen, duwen en/of trekken, (trap)lopen en/of klimmen/ klauteren/kruipen, ongemakkelijke werkhouding, langdurig staan en/of zitten, herhalende bewegingen, trillingen</i>
Fysisch	<i>lawaai, geur, stank, gevaarlijke stoffen, hitte en/ of koude, straling, stoffige of natte omgeving, fysieke veiligheid, gevaarlijke situaties/werkplekken</i>
Mentaal	<i>langdurige concentratie, hoge mate van alertheid, oordeelsvorming</i>
Psychisch	<i>tijdsdruk, geen autonomie/regelmogelijkheden, geen contactmogelijkheden, eenzijdige taken, kort-cyclisch werk, korte herhalingen, eentonige taken, spanning, werken in een (sociaal) onveilige omgeving, agressie, menselijk leed</i>
Onregelmatige rust- en werktijden	<i>lange werkdagen en/of werkweken, werken op onregelmatige tijdstippen, ploegendienst, avond/ nacht en/of weekendwerk, kwalitatief slechte roosters, veel nachtdiensten, wisselende en/of onvoorspelbare werktijden, consignatie-/ bereikbaarheids- en/of aanwezigheids- diensten, gebrek aan zeggenschap over arbeidstijden en rooster</i>

## Belastende factoren

Fysieke  
inspanning

Fysisch  
zware  
omstandig-  
heden

Psychische  
inspanning  
en  
mentale  
belasting

Onregel-  
matige  
werktijden

Combinatie van belastende factoren

Intensiteit

Frequentie

Duur

## Interventies

Zwaarte verminderen  
(voorkomen)

Tijdig omscholen naar  
ander werk (ontwikkelen)

Belastende en minder  
belastende taken  
afwisselen (benutten)

Herstel mogelijkheden  
vergroten (ontzien)

## Gevolgen

### Korte termijn

- Mentale en/of fysieke klachten
- Kortdurend verzuim
- Verminderde productiviteit
- Minder energie en werkplezier

### Lange termijn

- Slijtage
- Ongevallen
- Langdurig verzuim
- Uitval
- WIA instroom

### Kenmerken organisatie

- Aanpassingsvermogen
- Financieel gezond
- Juiste mens op de juiste plaats

### Kenmerken medewerker

- Gezond
- Bekwaam
- Gemotiveerd

### Buffers

- Sociale steun
- Materiële en immateriële waardering
- Goede communicatie
- Goede arbeidsverhoudingen

# Afbakening zwaar werk

- Doel: definitie van zwaar werk in de sector ten behoeve van mogelijke RVU
- Bepalen doelgroep die gebruik kan maken van mogelijke RVU
- Doorrekenen wat de kosten en baten zijn

## Definitie op basis van:

1. Functiegroepen
2. Dienstjaren/Verblijfsduur in sector of functie
3. Omgevingsfactoren
4. Werktijden
5. Combinatie

# Voorbeelden

- VVT: werknemers die 45 jaar in de sector hebben gewerkt komen in aanmerking voor de regeling zwaar werk (daarnaast balansBudget en LandingsBaan).
- Vleesverwerkende industrie: werknemers die tenminste 20 jaar in een directe functie in de sector Vlees hebben gewerkt (productiewerk), waarvan de laatste 10 jaar bij de huidige werkgever.
- Bouw: bouwplaat medewerkers die laatste 25 jaar ten minste 20 jaar als werknemer onder de cao Bouw vielen <https://zwaarwerkregeling.nl/>

# Bronnen/criteria zwaar werk

## Objectieve bronnen

- Cao
- Fuwa/normfuncties
- Sectoronderzoek
- Cijfers pensioenfonds
- Arbo convenant/RI&E
- UWV
- CBS
- Centrum voor beroepsziekten

## Beleving

- QuickScan Beleving zwaar werk

Eerder onderscheid gemaakt?

*Welke functiegroepen of functiefamilies kun je in de sector onderscheiden?*

*Indien aanwezig kan een functiehandboek een handige bron zijn.*

Functiegroep of functiefamilie	Welke functies vallen hieronder	Hoeveel werknemers vervullen een functie binnen deze groep



## Heatmap

Het werk kan op bepaalde aspecten en voor bepaalde functies zwaar zijn.

Welke functiefamilies kennen dermate zware werkomstandigheden dat het, ondanks alle bestaande maatregelen, kan leiden tot een verhoogd risico op gezondheidsklachten of vroegtijdig uitval?

*Vul de heatmap in, bijvoorbeeld aan de hand van de uitkomsten van de Checklist bezwarende werkomstandigheden*

Functiefamilie	Fysiek			Fysisch			Mentaal/ Psychisch			Onregelmatige werktijden		
	I	F	D	I	F	D	I	F	D	I	F	D
	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Red	Red	Red
	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow
	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow
	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow
	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green
	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green
	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green	Green
	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red
	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Red	Red	Red

I = Intensiteit, F= Frequentie, D= Duur

Komt vaak voor

komt soms voor

komt weinig voor

### Checklist Bezwarende werkomstandigheden

Fysiek	<i>tillen/ neerzetten, dragen/ sjouwen, duwen en/of trekken, (trap)lopen en/of klimmen/ klauteren/ kruipen, ongemakkelijke werkhouding, langdurig staan en/of zitten, herhalende bewegingen, trillingen</i>
Fysisch	<i>lawaai, geur, stank, gevaarlijke stoffen, hitte en/of koude, straling, stoffige of natte omgeving, fysieke veiligheid, gevaarlijke situaties/werkplekken</i>
Mentaal	<i>langdurige concentratie, hoge mate van alertheid, oordeelsvorming</i>
Psychisch	<i>tijdsdruk, geen autonomie/ regelmogelijkheden, geen contactmogelijkheden, eenzijdige taken, kort-cyclisch werk, korte herhalingen, eentonige taken, spanning, werken in een (sociaal) onveilige omgeving, agressie, menselijk leed</i>
Onregelmatige rust- en werktijden	<i>lange werkdagen en/of werkweken, werken op onregelmatige tijdstippen, ploegendienst, avond/ nacht en/of weekendwerk, kwalitatief slechte roosters, veel nachtdiensten, wisselende en/of onvoorspelbare werktijden, consignatie-/ bereikbaarheids- en/of aanwezigheids- diensten, gebrek aan zeggenschap over arbeidstijden en rooster</i>

Funcatiefamilie	Fysiek	Fysisch	Mentaal/Psychisch	Onregelmatige werk-tijden
	Red	Yellow	Red	Red
	Red	Red	Red	Yellow
	Red	Red	Yellow	Red

# Sectorale definitie Zwaar werk voor RVU doelgroepbepaling

*Benoem hier met elkaar de overkoepelende kenmerken van de functies met bezwarende werkomstandigheden.*

Denk bij het in kaart brengen van de kenmerken niet alleen aan functietaken, behorende bij de betreffende functies, maar ook aan overkoepelende kenmerken op het gebied van omgevingsfactoren (werkplek) en werktijden (nachtdienst). Naast werkkenmerken kan in de definitie ook nog worden verwezen naar het aantal dienstjaren.

# Vooruitblik vervolgsessie

1. Wrap up 'Afbakening Zwaar werk'
2. Berekening doelgroep op basis van sectorale afbakening/definitie
3. Kosten en baten RVU aan de hand van SPDI-rekenmodule
4. Uitvoeringsopties RVU
5. Afsluiting



Welke gegevens hebben we nodig voor het rekenmodel	
Totaal aantal werknemers	
Gemiddeld bruto jaarinkomen incl. vakantiegeld en toeslagen	
Bruto loonkostensom	
Potentiële deelnemers	
1955	
1956	
1957	
1958	
1960	
1961	
Aandeel zware beroepen (percentage)	
Deelnamepercentage (schatting)	
Verschil aantal verlofdagen >63 jaar met gem aantal verlofdagen	
Waarde van een dag in % bruto jaarinkomen	
Gemiddeld ziekteverzuim	
Gemiddeld ziekteverzuim > 63 jaar	

# Feedback/rondvraag



Sociale partners samen  
voor duurzame inzetbaarheid